

MUZO IN ONS OPVOEDINGSPROJECT

Het is vanzelfsprekend dat onze visie op de muzische ontwikkeling bij onze kinderen en het aanbod dat we daartoe doen, steunt op dezelfde pijlers waarop we het onderwijs in onze school hebben gebouwd. Die nauwe band tussen onze visie op MUZO en ons opvoedingsproject illustreren we hier door een aantal belangrijke concrete acties en eigen accenten rond MUZO te linken met de 5 pijlers van ons opvoedingsproject.

EEN SCHOOL MET EEN EIGEN GEZICHT

Werken aan een schooleigen Christelijke identiteit

- We proberen ons jaarthema, dat sterk inzet op uniciteit en verbondenheid, altijd origineel en creatief vorm te geven met sterke beelden en een fijn jaarthemalied met leuke en voor ieder kind haalbare dansbewegingen, terwijl onze jaarthemafiguren met hun speelstukjes van elk jaarthemamoment een leuk maar tegelijk inspirerend kijkstuk maken.
- Binnen het jaarthema voorzien we naast het lied en het dansje ook stelselmatig muzische en verbindende activiteiten voor al onze kinderen (bij start schooljaar + bij elk jaarthemamoment + bij alle vieringen + in ons vastenproject + ...).
- Met Kerst wordt in een viering (KS en LS hebben elk hun eigen viering) het kerstverhaal in een hedendaagse setting op het podium gebracht, voor en door de kinderen, waarbij alle muzische domeinen aan bod komen.
- Aan een aantal katholieke feestdagen (Kerstmis, Pasen, Sinterklaas, naamdag Sint-Jozef, ...) worden in heel wat leeftijdsgroepen muzische activiteiten gekoppeld.
- Alle domeinen van MUZO komen ook aan bod tijdens geloofsmomenten in de KS en in de godsdienstlessen in de LS: bijbelverhalen in woord en beeld, beeldend de les verwerken, samenzang, samen dansen en bewegen, liturgische bewegingen aanleren, bibliodrama, godly play, muziekinstrumenten uit liturgie en het spirituele (klankschalen, klokken, ...), creatief schrijven, bezinning en relaxatie op muziek, yoga en meditatie, ...
- Het bezinningshoekje van de klas wordt mee aangekleed door de kinderen, soms rond een opgelegd thema (bv. Allerheiligen), soms volgens een zelf gekozen thema. De leerlingen gebruiken hun fantasie en creativiteit bij het inrichten ervan en verwoorden hun keuzes van de gebruikte materialen, beelden, ... vanuit hun persoonlijk verhaal erbij.
- Voor hun proclamatie-avond werken leerkrachten en leerlingen zelf een toneelvoorstelling uit met woord en beeld, muziek en dans en heel wat zelfgemaakte rekwisieten en zelf uitgezochte kostuums. Het is een viering van de talenten en uniciteit van elk van onze leerlingen, tot een orgelpunt gebracht door samenwerking en verbondenheid.
- We leren de kinderen om respectvol om te gaan met het materiaal, het aanbod en de faciliteiten die hen geboden worden om zich muzisch te kunnen ontwikkelen.
- We leren de kinderen om respect te tonen voor het eigene van ieders muzische ontwikkeling, in proces en product, ongeacht sociale achtergrond, cultuur of godsdienst.
- We hebben oog voor de schoonheid en rijkdom van de Schepping. We laten ons verwonderen en ontroeren en durven die emoties ook verwoorden en/of muzisch uiten.
- We hebben oog voor verleden, heden en toekomst en voor diversiteit tussen culturen en staan daarbij open voor de andere manieren dan de ons vertrouwde manier waarop anderen zich muzisch uiten.

- Muzische eindproducten uit godsdienstlessen, vieringen, het jaarthema, maar evengoed vanuit de klaswerking... worden zichtbaar gemaakt door ze tentoon te stellen in de school en in communicatie naar ouders en externen (nieuwsbrief, opendeur, ...)
- We gebruiken Danbo als uithangbord van ons muzisch hart. Hij is door ieder op onze school gekend en geliefd en vormt zo een extra bindend element binnen het Bekaf-volkje.

SAMENHANG IN WAT WE DOEN

Werken aan een geïntegreerd onderwijsinhoudelijk aanbod

- We richten ons muzisch aanbod op de harmonische ontwikkeling van de totale persoon: hoofd, hart en handen.
- We respecteren de voorziene tijd voor MUZO in ons week- en jaarprogramma en streven er binnen die tijd naar om alle muzische domeinen zo evenwichtig mogelijk aan bod te laten komen. We gebruiken o.a. de muzo-meters als hulpmiddel hierbij.
- We hanteren in de kleuterschool diverse bronmaterialen als inspiratie en leidraad om alle domeinen van MUZO een evenwaardige plaats te geven en ze bewust en zinvol te integreren de verschillende weekthema's doorheen het schooljaar maar evengoed in het dagverloop.
- In de lagere school gebruiken we de leerlijn van MUZEMUNDO als basis voor onze eigen leerlijn en jaarplanning. Wanneer we activiteiten uit de leerlijn (in overleg!) vervangen door eigen activiteiten, dienen die activiteiten evenwaardig te zijn aan de oorspronkelijke en dezelfde doelen na te streven.
- De muzische domeinen komen ruim aan bod in onze verschillende vieringen en schoolfeesten, projectweken, jaarthema's, enzovoort. Bij het uitwerken ervan streven we er naar om meerdere muzische domeinen samen aan bod te laten komen en waken we er over dat elk domein z'n kans krijgt in het geheel van de activiteiten.
- Tijdens de meerdaagse uitstappen (kleuterkamp, tweedaagse 4L, bosklassen 5L, driedaagse 6L) komen dagelijks verschillende muzische activiteiten aan bod: verwondering en dankbaarheid om de natuur en schepping, muziek en (samen)zang, beeldend werken, dansen tijdens de fuif, toneeltjes en andere acts tijdens de bonte avond, ...
- We bieden onze kinderen veelvuldig de kans om ook buiten de school kennis te maken met de muzische domeinen: bezoeken aan het stedelijk museum en het cultureel centrum, een wandeling door de stad met oog voor het muzische, minstens 2x per jaar op cultuuruitstap en/of een workshop in de school door externen, aankondigingen rond muzisch aanbod door externen via mail aan de ouders, enzovoort. Maar ook tijdens heel wat schooluitstappen is er oog voor kunst en het muzische (kabouterbos, blotevoetentuin, Gallo-Romeins museum, kringloopwinkel, Bokrijk, Suske & Wiske-museum, mini-Europa, pennenzakkenrock, ...).
- Waar het kan worden (groot)ouders betrokken bij het muzisch aanbod in de klas. Via de hulpcheque polsen we wie eens kan komen helpen bij technisch uitdagende muzische activiteiten of als demonstrerend/docerend/begeleidend 'expert' in een bepaald muzisch domein of een zekere muzische vaardigheid.
- We maken vanuit de andere ontwikkelvelden binnen ZILL in tal van activiteiten verbinding met MUZO (en andersom). Kunst in andere culturen binnen OW en RK, (anderstalige) liedjes, woordkunst, gedichten en drama-spel binnen TO, beeldenken binnen WD, muzisch emoties uiten binnen SE en IK, muzisch bewegen binnen MZ, doorzetten en vervolmaken binnen IV, samenwerken aan een muzische opdracht binnen IV en SE, ...

- Hoewel kunst en de muzische domeinen al een medium op zich vormen, schakelen we in onze muzische activiteiten ook andere media in (vertrouwde en nieuwe) om te illustreren, demonstreren, verrijken, vast te leggen, bewaren, tentoon te stellen, enzovoort.
- We staan open voor vernieuwing en delen nieuwe activiteiten met elkaar op informele manier in onderlinge gesprekken of tijdens het hospiteren bij elkaar maar ook formeel tijdens het middagoverleg, op een pv of pedagogische studiedag, in workshops door externen, naar aanleiding van een nascholing, enzovoort.

UITDAGEND EN DOELGERICHT

Werken aan een stimulerend opvoedingsklimaat met doeltreffende didactische aanpak

- We zetten volop in op een warm en veilig klas- en schoolklimaat, want alleen dan kunnen leerlingen zich open stellen, durven ze vrijuit experimenteren en kunnen ze tot leren komen.
- We hebben een goed zicht op muzische vaardigheden die in het leerkrachtenteam aanwezig zijn. Dit werd ook opgelijst tijdens een PV. We durven en mogen ook op elkaars expertise beroep doen (advies vragen, hulp tijdens een activiteit, demo geven, ...).
- Een aantal keer per jaar wordt er gewerkt met muzische ateliers (al dan niet in een doorschuifstelsel). Dit maakt het voorbereiden en uitwerken van een activiteit lonender voor leerkrachten en biedt kansen tot het maximaal benutten van aanwezige expertise bij diezelfde leerkrachten. Voor de leerlingen betekent het dat de lln. zo muzische activiteiten aangeboden krijgen die nog rijker en diepgaander zijn, gegeven door leerkrachten die hun passie met plezier willen delen.
- Heel wat van onze leerkrachten tonen zich regelmatig expliciet als muzisch bevoegd aan de voltallige leerlingengroep. Niet alleen in de klas maar ook tijdens vieringen, projectweken als de jeugdboekenweek, de jaarthemamomenten, enzovoort zetten ze toneel spelend, zingend, dansend en creërend de leerlingen aan om:
 - jezelf te durven zijn
 - je ongeremd muzisch te durven uiten
 - jezelf kwetsbaar op te durven stellen, vertrouwend op respect van de anderen
- Het gebruik van specifieke didactische materialen (zoals bv. Muzemundo) helpen ons om een ruime en rijke waaier aan technieken en vaardigheden aan te kunnen bieden.
- Met onze grote speelplaatsen, het STEM-lokaal, onze 2 sportzalen, een grote refter, een aantal open ruimtes in de oudere gebouwen en brede gangen met grote familietafels in de nieuwbouw én uitwijkmogelijkheden bij onze collega's van het secundair (aula, kunstklassen, grasvelden, ...) beschikken we over voldoende ruimtes om 'groot-muzisch' aan de slag te kunnen gaan wanneer we dat wensen.
- We bieden voldoende gevarieerd materiaal aan zodat kinderen geprikkeld worden in hun verbeelding. Budgettair zetten we MUZO op gelijke voet met de andere ontwikkelvelden. Degelijk muzisch onderwijs vraagt immers voldoende middelen. Een tekort aan of het ontbreken van materiaal mag nooit een reden zijn om af te zien van een activiteit die voorzien is in de leerlijn: in dat geval moet het materiaal onmiddellijk aangevuld worden.
- Er wordt gevarieerd in didactische werkvormen en groeiperingsvormen. Muzisch werken gebeurt zeker niet altijd individueel, maar vaak bewust in duo of in groep om zo te leren uit de input van anderen en door wisselwerking tot nieuwe inzichten te komen.
- We stellen het muzisch proces boven het resultaat. Zo zijn een heel aantal activiteiten sowieso procesgericht en is het resultaat bijkomstig. Maar ook in het evalueren (o.a. op het rapport) leggen we de focus op het proces (bv. aandacht voor verworven vaardigheden en technieken), waarbij we aandacht hebben voor zowel beschouwen als creëren.

- We proberen onze leerlingen zo veel mogelijk groeigerichte feedback te geven (mondeling, op het rapport, ...). Dat betekent dat we hen bevestigen in hun kunnen en hen aanmoedigen en de nodige tips, technieken, adviezen, ... aanreiken om hen tot de volgende stap van ontwikkeling te brengen.

Tijd, Ruimte en Kansen Bieden

Werken aan de ontplooiing van ieder kind vanuit een brede zorg

- We geloven rotsvast dat elk kind een muzische kern in zich heeft en we streven er naar om die te helpen ontwikkelen, maar bij ieder kind volgens eigen talenten en mogelijkheden, op eigen tempo. We verwachten niet voor elk kind hetzelfde resultaat maar bieden hen allen wel gelijkwaardige kansen tot ontwikkeling.
- We geven elk kind niet alleen de nodige tijd maar ook persoonlijke ruimte om tot ontwikkeling te komen. Wie nog niet tot creëren komt (bv. door gebrek aan vertrouwen, inzicht, vaardigheid, ...) krijgt ruimere kansen tot beschouwen, anderen observeren en voorzichtig participeren alvorens tot zelfstandig handelen over te gaan. Forceren is uit den boze. We kijken hierbij verder dan MUZO, maar naar de hele persoon. De inbreng van bv. de zorgleerkracht is daarbij ook mogelijk en soms echt nodig.
- In zijn/haar muzische ontwikkeling gaan we het kind steeds met zichzelf vergelijken vanuit een positieve vraagstelling: waar stond je – waar sta je nu – waar gaan we naartoe? We dagen het uit om telkens een stapje verder geraken en stellen onszelf én het kind de vraag wat het kind daar voor nodig heeft.
- Het vorige wordt concreet bij het evalueren en geven van feedback (mondeling bij een activiteit tot op het rapport toe). Geen punten of andere quoterings maar een zicht geven op wat bereikt werd en motivatie om tot de volgende stap van ontwikkeling te komen.
- We vragen en leren onze kinderen om altijd respect te tonen voor het werk van een ander. Wat iemand ook maakt, er zit een persoonlijk verhaal achter en er is tijd en energie aan gegeven. Alleen dat al verdient respect.
- Maar kritisch–constructief zijn moet ook kunnen! Bij het beschouwen en evalueren op het einde van een activiteit geven we (leerkracht en/of medeleerlingen) de leerlingen een pluim voor minstens geslaagde aspecten van het gelopen proces en/of het eindresultaat, maar waar nodig zeggen we ook wat beter kan en hoe (= groeigerichte feedback).
- Het regelmatig inzetten van duo- of groepswork biedt kinderen wiens ontwikkeling moeizamer verloopt de kans om nieuwe impulsen op te doen en te leren van hun peers.
- We tonen appreciatie voor het ontwikkelproces van onze leerlingen door hun werk tentoon te stellen in de klas en school. Alle kinderen verdienen die appreciatie en we zorgen er voor dat iedereen ook aan bod komt. Als er een selectie wordt gemaakt van tentoongestelde werkjes, wordt ook verwoord op welke basis die selectie wordt gemaakt (zeker niet gewoon 'mooi' maar bv. de juiste toepassing van een techniek, bijzonder fantasierijk, oog voor detail, ...) waardoor ook niet altijd dezelfde kinderen in the picture komen te staan. Want iedereen is wel goed in iets.
- We bieden – vrijblijvend – kinderen doorheen het jaar een reeks kansen om hun werk en/of muzische talenten te tonen aan een breder publiek (inkleding schoolfeesten en jeugdboekenweek, free podium opendeurdag en Herfstfeest, ...). Dit geeft hen vaak een 'boost' om door te zetten en kan leeftijdsgenoten inspireren om er zelf aan te beginnen.
- Bij publieke voorstellingen waar alle leerlingen sowieso bij betrokken zijn (bv. proclamatie) houden we bij zorgleerlingen rekening met het zich veilig kunnen voelen, al dagen we hen ook wel uit om hun comfortzone te durven verlaten.

- Kinderen krijgen kansen om vaardigheden die ze bv. in de muziekschool of een andere academie geleerd hebben in te oefenen of technieken bij te leren op school. Bv. het schoolorkest en -koortje, schoolvoorstellingen, enz. Het geeft hun motivatie een 'boost', ze leren het vertrouwd wat loslaten en ze leren hun talent inzetten in groepsverband (en leren zo omgaan met het feit dat het resultaat dan mede bepaald wordt door anderen).

SAMEN TIMMEREN AAN EEN FIJNE SCHOOL

Werken aan de school als gemeenschap en als organisatie

- We verspreiden via mail aan de ouders het culturele en muzische aanbod voor kinderen dat ons bereikt vanuit onze partners en de gemeenschap (culturele centra, musea, dansgroepen, muziekverenigingen, kunstacademies, muzische kampen, ...)
- We bieden leerlingen met muzische hobby's tijd en ruimte in de klas en daarbuiten om hun kunnen te tonen.
- We zetten de expertise van onze eigen mensen in bij het uitwerken van activiteiten, projecten, het jaarthema, ...
- Via onze hulpcheque nodigen we ouders en grootouders uit om hun culturele bagage en/of muzische vaardigheden te tonen en delen in de klas.
- We trekken ook experts van buitenaf aan voor muzische activiteiten (workshops in de klas, schrijvers en illustratoren tijdens de jeugdboekenweek, ...).
- We informeren de ouders over onze MUZO-visie, de leerlijn, het rapporteren tijdens het infomoment in het begin van het schooljaar.
- We werken aan onze muzische zichtbaarheid op school: prikborden, speelplaats, opendeur, schoolfeesten, schoolliederen (jaarthemalied, MUZO-lied, lied voor Sint-Jozef, ...), muziek op vrijdagmiddag, bibliobiel, carnaval, free podium, spandoek met Danbo en MUZO-gedicht (= vertaling van de MUZO-visie) aan de schoolpoort, ...
- Op tal van momenten tijdens het schooljaar (infomomenten, oudercontactavonden, ouder- en grootouderfeest, jaarthemamomenten, jeugdboekenbeurs, ...) kunnen ouders door de gangen en klassen struinen en het muzisch werk van de kinderen bewonderen.
- Projectmomenten, schoolfeesten, jaarthema, ... worden in werkgroepen uitgewerkt, vaak met inbreng van leerlingen en ouderaad. Voor grotere evenementen wordt een draaiboek opgesteld en gedeeld, zodat alle participanten duidelijk weten wat hen te doen staat.
- De leerlingenraad lanceert soms zelf muzische initiatieven (muziek op vrijdagmiddag, kiosk versieren in een thema, ...). Opzet: leerlingen organiseren samen met de leerkrachten, de leerlingen voeren uit.
- We werken nauw samen met lokale cultuurorganisaties (JC De Klinker, CC Het Gasthuis, het stedelijk museum, VZW Puur, Hamaril, Academie, ...). We gaan meermaals zelf in op hun aanbod (voorstellingen, bezoeken, workshops, ...) en verspreiden hun aanbod bij kinderen en (groot)ouders. Zelf komen zij ook regelmatig in de school (De vliegende doos, Boze Wolf, ...) hun aanbod voorstellen en/of participeren aan evenementen.

BRONNEN :

Bronnenmateriaal aangereikt door pedagogisch begeleider Kristof Dupont (DPB VvKBaO)
 Opvoedingsproject Basisschool SJCA
 MUZO-visie SJCA
 Onze dagdagelijkse MUZO-praktijk
 Opdrachten voor het Katholiek basisonderwijs in Vlaanderen
 Concepttekst Zin in Leren / Zin in Leven